

2000
Nr 11

Õu

Proua Mammutilaps Kes pistis sarved
Etikett hädas palavusega samblasse ?
Võru laste Teeme ise jututuba kadrisante

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

VIIS UINUMIST NOVEMBRIS

Novembris tundub kõik otsa saavat. Päevavalgust, soojust, rõõmu, mitte midagi ei ole. Siiski ei maksa seepärast tuppä istuma jääda. Kes otsib, see leiab ka novembrihallusest mõne krutski või vimka, mille külge head tuju kasvatada.

KÜÜSLAUGUMUSID

Novembrikuus saab lastes suve ramm otsa ja pisikud plaksutavad käsi. Nad arvavad, et on saabunud aeg lapsi nohu, köha ja gripiga kiusata. Pisikud ei tea, et laps sõi juba ära terve küüslaukuküüne. Oi, kuidas pisikud küüslauku kardavad! Küüslauku muginud laps võiks lusti pärast ema ja isa musitada. Need küüslaugumused on eriti meelde jäävad ja kallid, sest lõhnavad nii hästi. Küüslaugumused ravigivad ka nende nohu, kes ise küüslauku süüa ei taha.

MULKUDE JUURES

Looduses leidub väga palju mulke, auke, urge, tühemikke ja pragusid. Novembrikuus, kui loodus on alasti, muutuvad mulgud hästi nähtavaks. Paljud neist on loomade tehtud. Iga mulk või auk võib olla kellegi kodu. Igasse mulgusse tuleb seepärast austusega suhtuda, mitte seda oksaga uuristada. Või kui, siis ettevaatlikult.

ESIMENE KÄBLA

Käblat kutsutakse veel ka küljekaks ja vissikaks. Käbla tähendab, et inimene libiseb ootamatult esimesel novembrijääl ja kukub. Mõned käblad võivad õnnetult, kondimurdmisega lõppeda. Seepärast pole viisakas käbla teinud kaaslaste üle naerda. Küsi hoopis, ega ta haiget ei saanud.

VARESE LOHUTAMINE

Kõik teavad, et varesed on ühed mornid linnud. Neid vaevab mure ja sellepärast nad kraaksuvad kogu aeg. Eriti kostab see novembris. Te saate neid aidata. Astuge puu alla, kus vares kraaksub ja lohutage teda. Rääkige talle oma elust, igaüks rääkigu oma rõõmudest. Sellest, et kindlasti tuleb paremaid aegu.

KOLTUNUD KÕRRED JA KUIVANUD OKSAD

Igas pargis vedeleb neid novembrikuus. Tundub, justkui oleks elu koltunud kõrtest ja kuivanud okstest lahkunud. Ei ole. Nad on elus nagu kõik muugi siin maailmas. Kõrtest ja okstest saab teha imeasju, näiteks kroone, punutisi, monstrumeid. Oksi ja kõrsi saab ka kaunistuseks tuppä riputada. Tuba rõõmustab siis.

AINO PERVIK

Mammutilaps ja palav ilm

Päike säras sinises taevas, sulatas jääd ja soojendas õhku. Jääväljadelt niris esijade-na vett. Puhus mahe tuul. Oli jääaja südasuvi.

Mammutilaps ja mammutiema vaatasid ringi ja otsisid jahedamat kohta. Neil oli hirmus palav, sest nad olid ju ikkagi jääaja loomad, kes on harjunud kange külma käes elama. Neil oli pikk paks karv seljas, ja seda ei saanud ka kuuma päikese käes maha heita. Ometi ei tahtnud nad kaugetele külmadele jääväljadele rännata, sest seal polnud midagi muud kui ainult jää ja lumi. Mammudid tahavad aga iga päev süüa ja juua, ning nende söögiks on rohi ja sammal ja igasugused taimed ning joogiks vesi. Kaugetel jääväljadel taimi ei kasva ja vesi on külmunud kõvaks jääks.

Nõnda pidid nad kuumalaine lihtsalt välja kannatama. Natuke sooja päikesepaistet meeldis neile hirmsasti, kuid praegune kuumus oli liig mis liig. Nii nad lõõtsutasid kahekesi kidura puu all, kui äkki märkas mammutilaps, et ta londi otsast veereb alla suur tilk. Mammutilaps ehmatas koledasti ära.

"Ema, ema!" hüüdis ta kohkunult. "Ma sulan!"

"Sa oled vist higiseks läinud," ütles mammutiema nõutult ja katsus londiga mammutilapse otsaesist.

"Paistab, et sul on liiga palav. Sind tuleks kuidagi jahutada, muidu võid sa saada kuumarabanduse."

Mammutiema viis mammutilapse jääliustikult voolava oja juurde ja võttis londi jääkülma vett täis. Ta kastis mammutilapse veega üle.

"Oh kui mõnus!" hüüdis mammutilaps. "Tee veel!"

Mammutiema purskas mitu korda mammutilapsele vett peale, kuni too üleni tilkus. Siis uhas ta ka endale külma vett selga.

Pärast oli mammutiemal ja mammutilapsel maheda tuuleõhu käes hästi hea olla.

MILVI PANGA

Läänemaast lääne pool

LÄÄNEMAAST LÄÄNE POOL
LOKSUB MERI MADAL.
PÖHJAMAAST PÖHJA POOL
ASUB PÖHJANABA.

ÜLEMISTEST ÜLALPOOL
LENNUK SÖÖSTAB TAEVAS.
ALATSKIVIST ALLPOOL
ÜRGAEG ORU KAEVAS.

KÖRVEMAA KÖRVAL VEEL
TRAMME POLE VAJA.
SÖRUMAA SERVA PEAL
ON MAJAKAGA MAJA.

PAGANAMAAL, ARVAD EHK
ON PAGANAD JA PÕRGU?
NIMI VAID, SEAL METSAJÄRV
LAOTUB ORUST ORGU.

Luuletus

AIN VÄÄT

luuletajast

LUULETAJA LUULETAB.
NIITJA VAHEL LUISKAB.
KUI ON TUULT JA LUND,
KINDLASTI SIIS TUISKAB.

LUULETAJA LUULETAB,
SAJAB LUND JA TUISKAB.
LUULETAJA LUULETAB,
KEEGI KUSKIL LUISKAB.

Kui väljas sajab...

AIN VÄÄT

KUI VÄLJAS SAJAB LAIA LUND,
VÕID VÄLJA MINNA IGA TUND.

SIIS TARGEM PIDADA ON VAHET,
KUI SAJAB VIHMA NAGU RAHET –

SIIS ÜLENI SA SAAKSID MÄRJAKS,
SIIS RIIDED SAAKSID LÄBIMÄRJAKS.

MILVI PANGA

Prillimadu

PRILLIMADU OMA RADU
LIIVA SISSE VAOTAS,
KUNI RÄNNUL KOGEMATA
PRILLID ÄRA KAOTAS.

EI SIIN AIDATA SAAND MUU, KUI
KEERAS OTSAD RINGI.
PRILLIMADU PRILLITA EI
OLE MADU MINGI.

VALERIA RÄNIK

Siidisabad

SIIDISABAD – SULELISED,
SIIDISED JA SAMETISED,
TIIVAD KIRJUVÖÖDILISED,
TUTID IME-IMELISED –

NAD ON NÕNDA AMETIS, ET
AINA VILKSATAVAD NOKAD,
MARJADELE MAIAD NOKAD...
SIIDISABAD, MAIASMOKAD!

SIIDISABA POLE SIIDIVEND.
TAL ON HELE HÄÄL JA UHKE HÜPLEV LEND.

VALERIA RÄNIK

Leevike, leevike...

"LEEVIKE, LEEVIKE OKSA PEAL,
ÜTLE, MIDA NÄGID SEAL PÕHJAMAAL?"

"EI MA NÄINUD, PÄIKE LUMME LOOJUS,
KADUS VALGUS, KADUS PÄEV JA SOOJUS."

"LEEVIKE, LEEVIKE OKSA PEAL,
ÜTLE, ON SUL SÕPRU SIIN MEIE MAAL?"

"VANA PIHLAKAS PEAB OMA LASTEKS MEID,
MÕTLES AINA MEILE TERVE SUVE.
TEMA OKSTEL OOTAB MAGUS LEID.
NÜÜD TA NAERATAB VAID LÄBI UNE,
KUI ME TEMALT MARJU NOKIME.

PIHLAMARJAD ONGI PÄIKSETERAD.
SIIS ME RÕÕMSALT NAGU PÄIKSEKERAD
JÄLLE PÄIKEST TAEVA TOOMA LENDAME."

Illustreerinud PRIIT REA

HENNO KÄO

Teel pole paremat teest

Mööda kitsast looklevat kruusateed astus matkaja, ilmatu paun turjal. Erksinises taevas rändasid kuhuigi valged pilved. Kruusateed matkaja saabaste all oli samuti valge. Nii helevalge, et matkaja oleks pidanud paremaks tumedad prillid ninale seada. Nii ta siis seal astus ja ümises viisikesi. Vahel lasi sekka viletki.

Päike kõrvetas. Suu kuivas. Viimaks matkaja peatus, heitis raske pauna seljast ja istus soojale kivile teeservas. Ta soris seljakotis ja tõmbas sealt välja kõhuka helkiva termose.

"Tee, mis sa teed, aga teed käies kulub ikka tee ära," pomises ta habemesse. "Teel pole paremat teest."

Tee joodud, jätkas ta teed.

P. Rea

PROVA ETIKETT

IRA LEMBER

Mulle ei meeldi käia proua Etiketi juures. Kuid mõnikord tuleb sinna ikkagi minna. Ema manitseb siis mind terve tee, et ma tubli tüdruk oleks. Ta hoiatab veel, et ma midagi üleaurust ei räägiks. Kui minult laua ääres midagi küsitakse, siis ei tohi vastata täie suuga. Aga kui mõni küsimuste esitaja on nii kärsitu, et kordab oma küsimust, siis küsijale aru andmiseks tuleb mul suutäis lihtsalt ruttu alla kugistada. Kord tõmbasin sellepärast koguni lihatüki hingekurku. Kõik vaatasid mind siis etteheitvalt, sest laua ääres pole ilus läkastada.

Söögiga peab üldse kole ettevaatlik olema, et kogemata ei matsutaks, ega, hoidku taevas, juues ei luristaks. Proua Etiketi juures ei sobi ka valjusti naerda, mis sest, et mõni asi naljakas tundub. Haigutada samuti ei tohi, olgu ükskõik kui igav. Kui aga haigutus iseenesest suud venitab, siis tuleb seda osavalt käega varjata. Ma ei ole seda kunsti veel ära õppida jõudnud. Minu käest päritakse ikka, et kas mu hammas valutab.

Veel ukse tagagi hoiatab ema, et ma jälle mingeid probleeme ei tekitaks. Aga mis mina parata saan, kui probleemid lihtsalt tulevad. Te ju kujutate ette, mis tunne on, kui pea hakkab äkki sügelema, kuid mingil juhul ei tohi seda kratsida. Eelmine kord oli nii. Mida rohkem kratsimisele mõtled, seda hullemini pea kihelama hakkab. Õnneks on proua Etiketil kõrge seljatoega toolid, nii ma siis hõõrusin pead vastu toolikorju. Minu enesetunne läks kohe paremaks, paraku tekkis aga tупpa kurjakuulutav vaikus.

Ma püüan kõigest väest õigesti käituda, kuid sellegipoolest teen ikkagi mõne vea. Mitte meelega, see lihtsalt juhtub nii. Ükskord, kui proua Etikett mu taldrikule torditüki pani, tahtsin teda sügava niksuga tänada, kuid see osutus nii hoogsaks, et torditükk läks lendu ja maandus keset vaipa. Keegi turtsatas seepeale. Käratasin talle, et pole ilus teise õnnetuse üle naerda. See turtsuja juhtus aga olema täiskasvanu ja mu ema noomis mind sosinal, et niimoodi täiskasvanutega ei kõnelda. Mina ei saa aru, miks täiskasvanud tohivad ebaviisakalt käituda. Täiskasvanu elu on hulga kergem, neil pole probleeme nagu lastel. Ausalt, ei jõua ära oodata, millal ma ise ka suur olen!

KES PEITIS SARVED SAMBLASSE?

Vaevalt keegi talvehakul enam metsa tikub. Linnud on soojale maale lennanud, lilled õitsemise lõpetanud, puudki on oma leherüü maha heitnud ja sirutavad nüüd oma kurbi, harali oksa külma päikese poole. Siiski on ka sel ajal metsas midagi põnevat ja seda põnevust tasub otsima minna raiesmike servadele ja risti-rästi rägastikesse. Mida siit otsida? Kui hästi silmi teritate, hakkate märkama segitustitud samblatorte, puukestel on mõnest kohast koor lahti... Ja siis nad sambla vahelt piikidena meile vastu vaatavadki – põdrasarved! Kui uued, siis puidukarva, otstest läikima nühitud, kui mulused, siis valkjad, sambalakirmesed.

Just novembris-detsembris hakkab isapõdra pealgi sügelema ja ta püüab, maksku mis maksab, oma sarvekrooni vastu puid maha nühkida. Seda on tal kergem teha just noore võsaga kohtades.

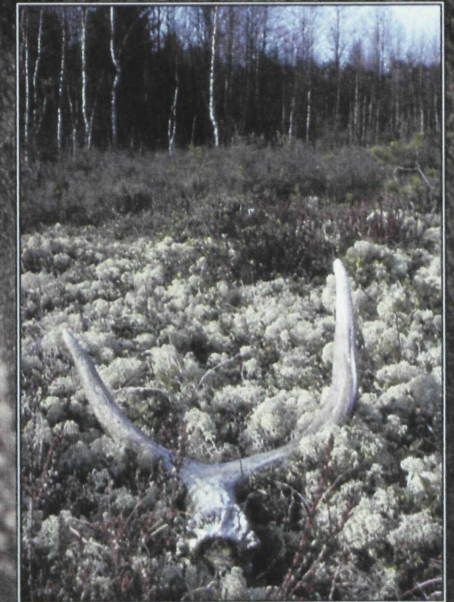
Emapõdral ega ka noortel põdrakestel sarvi ei ole. Esimesed sarvemüksud hakkavad kasvama kaheaastastel põdrapoistel. Vanadel põdraisandatel kaalub aga vaid üks kuni 15 haruline sarv sama palju kui koolilapse kott. Sellise kandamiga paksus lumes ringi joosta oleks ju lausa piin. Pealegi on põdraisandal sarvi vaja

rohkem oma tulevaste kaasade ees uhkeldamiseks. End kaitstes kasutavad põdrad rohkem jalgu. Ja eks vanad sarved tuleb maha raputada kasvõi selleks, et kevadeks uutele ruumi teha.

KRISTEL ADERI tekst
ARNE ADERI fotod

Ühe kuu vanune põdravaskas.

Õökull
Uhuu
ÜLLATAVAD UUDISED

KUI SILITAD, LÖÖB NURRU

Säärase, tavalise kassikese mõõtu kunstlooma on valmistanud Jaapani firma OMRON. Kass kisab, kui teda torkida, suleb silmad ja lööb nurru, kui pärikarva silitada. Mis saba ja käppade liigutamisest rääkida! Valju hääle puhul tõstab kunstkass pea ja hakkab ringi vaatama.

NÄTS

Kui meie lapsed olime, ei teadnud me nätsust midagi, ütleb sinu vanaema, ja õigus tal on. Aga näts, pika nimega närimiskumm, oli ka vanaema lapsepõlves olemas, ainult mitte nii tuntuna kui praegu.

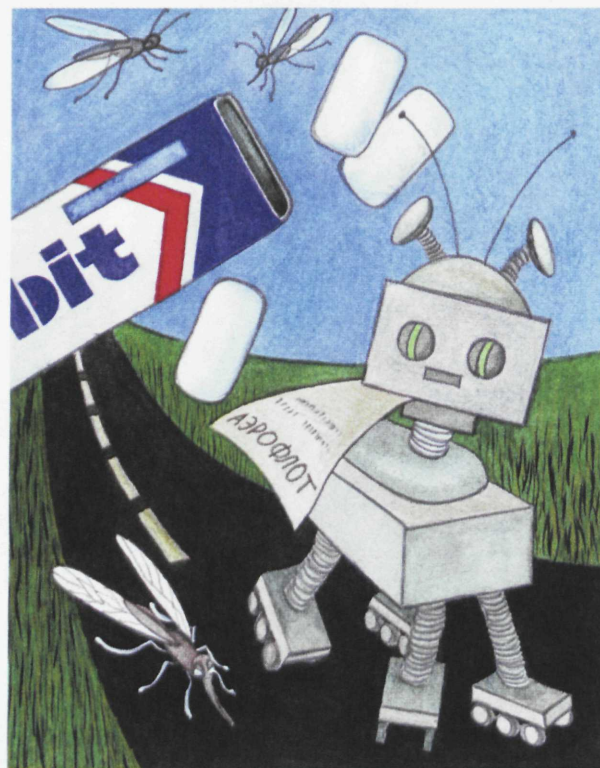
Maailma esimesteks nätsutajateks peetakse indiaanlasi. Nemad närisid puuvaike juba enne Ameerika avastamist. Tänapäevase nätsu sünni põhjustas aga kummitoodete levik. Rohkem kui sada aastat tagasi valmistati kummi soojades maades kasvavate kummipuude mahlast. See mahl tardus pehmeks massiks – lateksiks. Ameerikasse veeti lateksit laevadega. Pikal merereisil oli laevameestel kombeks lateksit tükikesi lõigata ja ajaviiteks neid nätsutada.

Möödus veel üle paarikümne aasta. Ameerika linnas Chicagos hakkas tegutsema seebikaupmees, kelle nimi väärrib äratrükkimist – William Rigley. Sellele mehele tuli mõte lisada suurostjate kaubakastidesse tasuta mõned närimiskummi pakikesed. Näe imet, varsti hakati neid lausa nõudma. Seebikaupmees nägi võimalust heaks äriks. 1892. aastal asutas ta firma, mis asus närimiskummi tootma.

Tasuta reklaami on närimiskummile teinud sõjavägi. Sõduritel on õige sageli tarvis vahis seista. Suitsetada polnud vahipostil seisjal luba. Aga nätsus ei nähtud hädaohtu. Vastupidi. Nätsutamine aitas koguni pealetikkuva unega võidelda. Ameerikas hakati sõjameeste toidupakkidesse lisama närimiskummi. Kes teenistuses nätsutama harjus, see jäi nätsu sõbraks ka hiljem eraelus.

HIIREGA SÄÄSE VASTU

Sääski on mitmesuguseid. Kes meist poleks kohtunud paha putukaga, kelle piste valusalt kiheleva kupla tekitab. Nüüd on Saksamaal välja töötatud vahend, mis kihelusest ja kupla tekkimisest päästab. Tegemist on väikese seadmega, mis tuleb panna vastu torkekohta. Nupukesele vajutamine tekitab soojusimpulsi, mis hetkeliselt hävitab putukamürgi. Ei tule turset, ei kipitust. Kaval aparaadike ise on hiire kujuline. Vahva, eks ole!

KASSILE PILETIT EI MÜÜDA

Mõni aeg tagasi seadis inglise küberneetikaprofessor Kevin Vorvick end Moskvasse lendama, et sealsetele elektroonikaspetsialistidele demonstreerida oma äsja valminud robot-kassi. Et pealtnäha kass mis kass oli õige suur, päris kopsaka koera mõõtu, otsustas professor ka talle tellida pileti. Reisi pakiruumis pidas ta tema jaoks liiga riskantseks. Suur aga oli teadlase üllatus, kui talle keelduti teist piletit müümast.

"Eeskirjad ei luba lennuki salongi looma võtta."

"See pole ju päris loom," selgitas professor. "Mis siis, et ta teeb njäu! ja liigub kassi kombel."

"Aga tellimine on tehtud kassile ja looma jaoks me piletit ei müü," jäi ametnik kindlaks. Professoril ei jäänud üle muud, kui Briti Lennuliinide lennuki asemel vene Aerofloti teeneid kasutada. Venelaste lennukis võis kunstkass professori kõrval salongis istuda.

ÕNNE SÜNNIPÄEVAKS !

Ühes Kanada koolis otsustasid õpilased tähistada oma õpetaja sünnipäeva teistmoodi kui harilikult. Õpetaja klassi astumisel hüüdsid kõik kooris: palju õnne sünnipäevaks! Kui siis õpetaja lilledega kaunistatud toolile istus, tassisid neli poissi tema juurde suure karbi. "Siin on see, millest te alati unistate!" lausuti kooris.

Õpetaja avas karbi.

"Tühi?!" lausus ta solvunult.

"Üldsegi mitte," lausuisid lapsed, kurvastades, et õpetaja polnud neist aru saanud. "Selles karbis on vaikus ja rahu, mida te alati nii kangesti igatsete."

KUIDAS ELEVANT SUURED KÕRVAD SAI

Ühel ilusal päeval mõtlesid kaks neegerpoissi (elefant elas nimelt Aafrikas) natuke nalja teha. Nad läksid elefandi juurde ja hakkasid elefanti kõrvadest tirima. Üks tõmbas ühest kõrvast ja teine teisest kõrvast. Nad ei jätnud enne järele, kui elefantil olid suured kõrvad.

Sellest ajast peale on elefantidel suured kõrvad.

Kristiina Laos

LUME TULEK

Ükskord läksid tuulepoissid kooliastnast vaatama, kuidas lapsed õpivad. Olukord oli päris hull. Kõik lapsed nutsid kurvastusest, et lund ei olnud. Õpetaja ei osanud ka midagi ette võtta.

Tuulepoissid otsustasid asja uurida ja lume tagasi tuua. Nad läksid nõu küsima oma vana-vana-vana-vanaisalt. Vanaisa ütles, et väik ja vihm võtsid lume kinni. Kolm tuulepoissi läksid välku ja vihma otsima. Lõpuks leidsid nad nende maja ja tormasid uksest sisse. Esimene tuulepoiss võttis välgu käsile, teine vihma. Kolmas lasi sel ajal lume vabaks. Nüüd hakkas kõikjal sadama laia pehmet lund. Lapsed jätsid nutu ja olid rõõmsad.

Kolm tuulepoissi said vapruste eest medalid.

Ervin Sokk

REBASEONU

See lugu juhtus, kui olin kolmene. Mulle õpetati, et kui olen üksi kodus, pean ukse lukku panema ja kui keegi kella laseb, siis küsima: "Kes on?"

Olen kodus, üks on lukus, ukse kõrvast tool. Uksekell heliseb. Jooksen ukse juurde ja küsin: "Kes on?" Vastus: "Karuonu!"

"Ütelge, kes on?"

"Rebaseonu!"

Ronin toolile ja vaatan ukseilmast välja.

"Kas onu Madis või?" küsin uuesti. Ei mingit vastust.

Mõtlen siiani, kas see oli varas või naljategija.

Maie Ermel

KRATID KUSTI JA KERLI

Elas kord kratt Kusti. Kratt Kusti oli tehtud puust. Ta unistuseks oli minna reisima. Ühel päeval läks Kusti õue. Seal kohtas ta oma head sõpra kratt Kerlit. Kratt Kerli oli samuti tehtud

puust ja tal olid pikad pruunid laastujuuksed.

"Lähme reisima!" tegi Kusti ettepaneku.

"Ma ei tea, kas ma tulen," ütles Kerli.

"Tule ikka!" ei andnud Kusti järele.

Pika lunimise peale oli Kerli nõus.

Saabus õhtu. Mõlemad kratid läksid koju, et asju kokku pakkida.

Hommikul asusid nad teele. Nad jõudsid imelikku metsa. Seal metsas olid puud šokolaadist. Metsas pidi olema väga ettevaatlik. Kes sõi tüki šokolaadipuust, see muutus šokolaadikujuks. Kerli oleks peaaegu võtnudki tüki, kuid Kusti jõudis teda hoiatada.

Edasi jõudsid nad õunapuu juurde.

"Tere, õunapuu!" ütlesid kratid. "Kas sa tead, kuspool asuvad mäed?"

Õunapuu juhatas. Näidatud rada mööda jõudsid nad mägedesse. Kõrge mäe otsast nägid nad oma kodusid.

Edasi läksid nad üle mägede teisele poole. Seal nägid nad silti MAGUSAMAA. Nad läksid kahe lepa vahelt läbi ja jõudsid õhtuks selle maa keskpunkti. Kratid nägid seal maja. See oli Magusamaa looja Eeri maja. Eeri tuli majast välja ja küsis:

"Kes te olete?"

"Oleme kratid," kostsid Kusti ja Kerli nagu ühest suust. "Elame

Männimäel, aga nüüd oleme eksinud."

Eeri pakkus krattidele öömaja. Järgmisel päeval näitas ta krattidele kodutee.

Peremeestel oli hea meel, kui jälle oma kratte nägid. Tööd ja tegemised olid kõik lohakil. Kratid hakkasid usinalt tööle. Kui nad ära surnud pole, siis töötavad nad hoolega seni.

Hannes Timmi

VÄIKE LAPS

Väike laps kui taevas täht.

Naerunäol ta särab teiste seas.

Topib suhu pisikest kätt, armsad mõtted on tal peas.

Olgu see Helmi, Monika või Kaarel,

ikka meelde jäävad sul.

Kuid mitte nutunäol, vaid ütlemas: "kul-kul".

Maie Ermel

Kõik selle jututuba lood ja luuletuse on kirjutanud Võru Kreutzwaldi nim Gümnaasiumi lapsed.

KALLID LAPSED, EMAD JA ISAD, ÕPETAJAD JA KASVATAJAD

Praegu on õige aeg tellida TÄHEKE aastaks 2001. Tellimine maksab üheks kuuks 13 krooni, poolaastaks 78 krooni ja aastaks 150 krooni. Kioskist ostes tuleb ühe Tähekesest välja anda 14 krooni. Tellimine on seega kasulik.

Pakume mõnusat lugemist, meisterdamist ja nuputamist. Meil on varuks üllatusi. Kohtume ka uuel aastal.

SINU TÄHEKE

Illustreerinud PIRET MILDEBERG

Säravad LAPSED

Madise ja Mari isa tuli pikalt autosõidult. Koju jõudnud, prantsatas ta tugitooli, näis väsinud ja murelik.

"Kas juhtus midagi?" uudistasid kodused.

"Peaaegu oleks juhtunud," vastas isa. Ja väikese pausi järel lisas: "Olge head lapsed ja pange selga need joped, millega homme kooli lähete."

Lapsed olid hämmingus, kuid isa soov oli käsuks.

"Mari, sina oled tubli. Aga Madis, sinuga ma küll

rahul ei ole," ütles isa.

Madis ei saanud kohe aru, miks isale ta jope ei meeldi. Siis aga taipas ja jooksis oma tuppa. Seal tõmbas jope ühele varrukale helkurpaela ja riputas küljele helkuri.

"Lõpuks taipasid," ütles isa ja siis rääkis: "Täna oli mul liikluses kaks rasket olukorda. Esimene neist bussipeatuse läheduses. Juba kaugelt märkasid helkuriga hääletajat. Aga sellest eespool oli veel hääletaja üleni mustas riietuses, helkurita. Olin helkuriga hääletajat nähes kiiruse maha võtnud. Muidu oleks võinud küll õnnetus juhtuda. Teisel juhul kõndis teel kolm koolipoissi, helkuriteta. Õnneks ühel olid seljas heledad riided. Ja see päästis..."

"Kas helkur ja heledad riided aitavad autojuhil jalakäijat kohe palju paremini näha?" uuris Madis.

"Kas sa ei usu?" küsis isa ja lisas: "Teeme nii-homme teatate kõigile meie maja lastele, et reedel õhtul viime helkurid sõitma. Ma tulen bussiga koju ja võtan teid peale."

Kokkulepitud ajal olid lapsed kohal. Sõideti linnast välja. Ühel kõrvalisel sirgel teel peatas Madise isa bussi, kuid jättis lähituled põlema.

"Nüüd läheb ema Külli välja ja hakkab mööda teed edasi minema. Ta on mustas ja helkurita. Meie jälgime teda. Kui Küllit lähitulede valgel enam näha pole, siis annan ma helisignaali. Ja Külli jääb siis seisma," selgitas Madise isa Toomas.

"Juba polegi näha," ohkasid lapsed. Kõlas signaal.

Seejärel läksid lapsed bussist välja jalakäija juurde. Ema Külli võttis taskust Päevalehe: "Proovige tuledevihus lehte lugeda."

"Nii valge. Lehte näeb lugeda küll," veendusid lapsed.

"Siin see konks ongi. Kuna autotuled annavad nii palju valgust, et võib lehte lugeda, siis arvame, et autojuht näeb hästi ka jalakäijaid. Ise veendusite, et autojuht sõiduki tuledega eriti kaugemale ei näe. Nüüd aga minge mööda vasakut teeperve uuesti bussi."

Samal ajal tõmbas ema Külli riidele valge keebi ja kinnitas mõlemale küljele helkuri.

"Oi kui ilusti nähtav," kilkas keegi bussis. Ja siis sammus Külli edasi. Sammused ja sammused. Mõne aja pärast kadus sammuja kontuur, särased ja vilkused vaid helkurid. Kui ka neid enam enam näha polnud, andis autojuht signaali. Jalakäija peatus.

Lapsed käisid hanereas ka selle tee ära.

"Kui auto lähituledes olin helkurita nähtav 30 meetrini, siis helkuriga 130-150 meetrini. Kaugtuledega on jalakäijat näha aga veel kaugemalt," selgitas ema Külli.

"Kuidas oli?" küsis isa lastelt.

"Kihvt! Mina ei uskunud, et helkur nii kaugemale nähtav on. Helkuriga jalakäija lausa särab teel. Nüüd kannan helkurit alati pimedal ajal. Paremini ilusti särada, kui hiljem kahetseda," arvasid lapsed läbisegi.

MAANTEEMET
LIIKLUSOHUTUS

Lugu sellest,

Afgaani rahvajutt

Kuidas MEEES

puu otsast
maha saadi

Üks rikas mees pillas kord kuldraha maha. Ta kummardas seda juba üles võtma, kui korraga lendas kohale vares, haaras kuldraha noka vahele ja tassis selle oma pessa. On ju teada, et varesed armastavad läikivaid asju.

Rikas mees pidas aru, mida teha, ja otsustas lõpuks oma rahale puu otsa järele ronida. See ronimine läks tal küll vaevaliselt, aga kallid raha kihutas teda tagant ja andis indu. Külarahva imestuseks jõudiski mees puu latva, sai varese pesast oma kuldraha kätte ja hakkas tagasi alla tulema. Kuid see ei läinud tal kuidagi korda.

Nüüd oli hea nõu kallid. Rikas mees hüüdis küla kõige helgemad pead puu alla kokku ja mehed hakkasid asjalugu arutama.

"Pangu ta silmad kinni ja hüpaku alla," arvas üks.

"Ei," leidis teine, "mõistlikum oleks puu maha saagida."

"Veel targem oleks puu kõrvale torn ehitada," kostis kolmas. "Poole aastaga saaksime selle kindlasti valmis."

Aga rikkale mehele ei meeldinud ükski pakkumistest. Ja juhtus nõnda, et ta mõtles ise paraja plaani välja, kuidas puu otsast alla maa peale saada.

"Tohmanid!" hüüdis rikas mees. "Visake mulle kõieots siia üles!"

Nii tehti.

Rikas mees sidus kõie ühe otsa oma vöökohta ümber ning kamandas siis:

"Ja nüüd tõmmake! Ja kõigest jõust!"

Nii ka tehti.

Rikas mees lamas kuu aega voodis, kolm kuud takkajärge liipas ja lonkas mõlemat jalga ja tervelt kolm aastat tingis tasu asjus tohtriga, kes tema murdunud luud-konte oli ravinud. Ja lisaks terve oma elu imestas:

"Ma ei saa aru, miks minul nii õnnetult läks? Iga jumala päev tõmban ma selle kõiega ämbreid kaevust välja, aga mitte ükski neist pole viga saanud ega puruks läinud..."

Lastele jutustanud ANDRES
JAAKSOO

Illustreerinud PRIIT REA

JÜRI RANT Joss läheb magama

Juba teist päeva on Jossi emme ja issi kaugel laevareisil. Emme ja issi asemel on Jossiga pahur tädi Adeele. Tädi Adeele viib hommikul Jossi lasteaeda, toob õhtul koju, annab enne magamaminekut süüa ka, aga unejuttu ei räägi.

"Pea padjale! Käed teki alla! Silmad kinni!" kamandab tädi Adeele ja kaob kööki nõudega kolistama.

Jossil ilma unejututa und ei tule. Jossile on päris pisikesest peale alati unejuttu räägitud. Joss mõtleb isa voodi kõrvale. Voodi kõrvale mõeldud isa ei tee kahjuks häält, Joss peab tema eest ise kõnelema.

"Kellest sa siis täna kuulda tahad?" küsib Joss põriseval häälel.

"Koletisest," sosistab Joss omaenda häälega. "Vä-äga koledast kolme peaga koletisest."

Päris isa raputaks säärase soovi peale pead. "Mis sa nüüd! Ole nüüd!" ütleks päris isa. "Enne tuttu minekut õudusjuttu? See võib halbu unenägusid tuua." Isa, kelle Joss voodi kõrvale mõtleb, nii ei ütle.

"Palun väga!" ütleb see isa. "Ole lahke! Kohe jutustan. Tuleb nii õudne lugu, et võid juba hakata judisema."

Joss juba natuke judisebki. Üle keha käib mõnus ootusevärin. Kui kole võib üks koletis olla? Ikka nii kole küll, et vaadatagi paha. Muidugi on tal mitu pead...kaks või kolm. Hambad ulatuvad suust välja...ühest suust laiad ja lapikud, teisest kõverad ja teravad... Satud säärase koletisega vastamisi – amps! on sul käsi otsast hammustatud. Või jalg. Või koguni...Joss katsub kaela. Külma värin jookseb varvastest kuklani. See pole enam kuigi mõnus.

Kui säärane koletis vastu tuleb, ei siis või aega kaotada. Kiirjooks! Kohe põgenema! Aga koletis ajab muidugi taga, tema jookseb ka kiiresti, järjest kiiremini. Nüüd ajab veel tossu välja. Koletisel on turbomootor saba all! Ta jalad ei puudutagi enam maad. Tuleb järjest lähemale.

"Tädi, tädi!" hüüab Joss.

"Mis asja? Mis on?" ilmub pahur tädi Adeele uksele.

"Istu natuke mu voodi juures," palub Joss, häälel äkki nutune.

"Kuule nüüd! Suur poiss! Pea padjale! Silmad kinni!" pahandab tädi Adeele, aga istub siiski.

"Ma jään nüüd magama," ütleb Joss.

Lõika näpunukkude osad välja. Liimi käed-sabad kehatüki sisemise serva külge. Siis liimi kokku kehapooled. Kata liimiga vaid kehade sisemine äär, et pärast liimi kuivamist saaksid oma sõrme nuku sisse torgata. Marditaat ja mardimemm oma mardihane ja kadrikassiga ootavad mardipäeva. NB! Ära unusta kassi ja taadi vuntse! Kõikidele võid ka uusi riideid meisterdada.

KASSI SABA

MURRA PEA TAHA

LÕIKA MÕÖDA JÄMEDAT JOONT LAHTI

MARDIKASS
LIIM
LIIMIMATA LAHTINE OSA

SÖRM

LIIMI KÄSI KAHE KEHAPOOLE VAHELE (KASSI KÄPAD JA SABA KA!)

KADRIHANE PÄRLID

KADRIHANI

TAADI KÄED

MARDITAAT

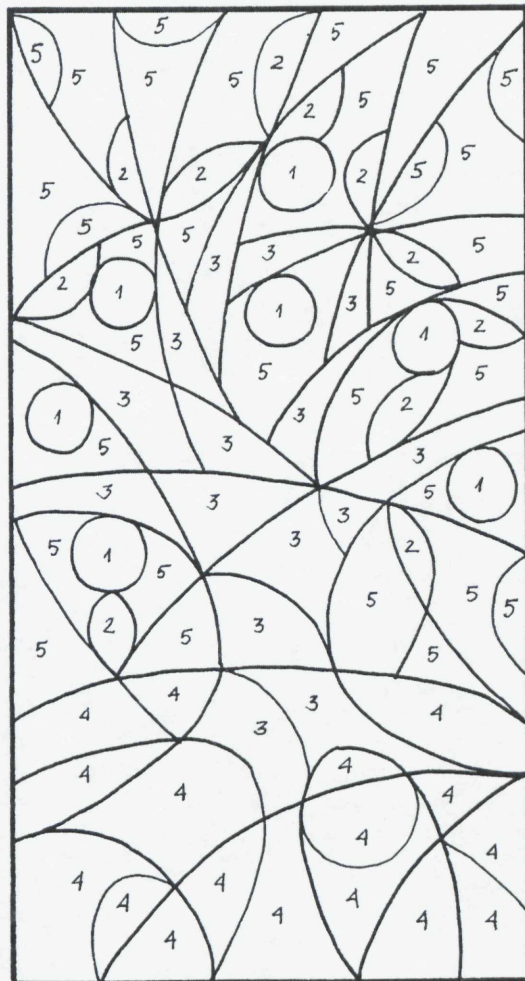
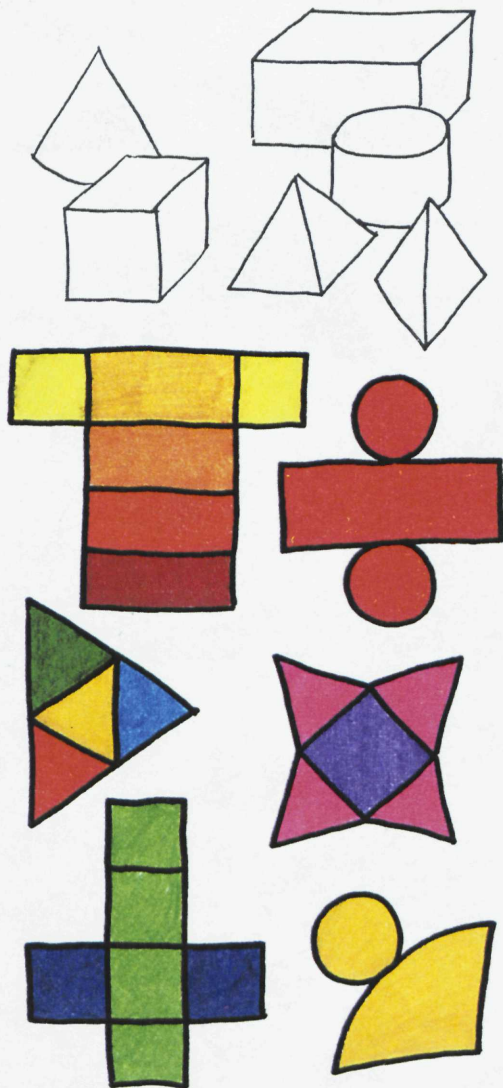
EIDE KÄSI

EIDE KÄSI

KADRIEIT

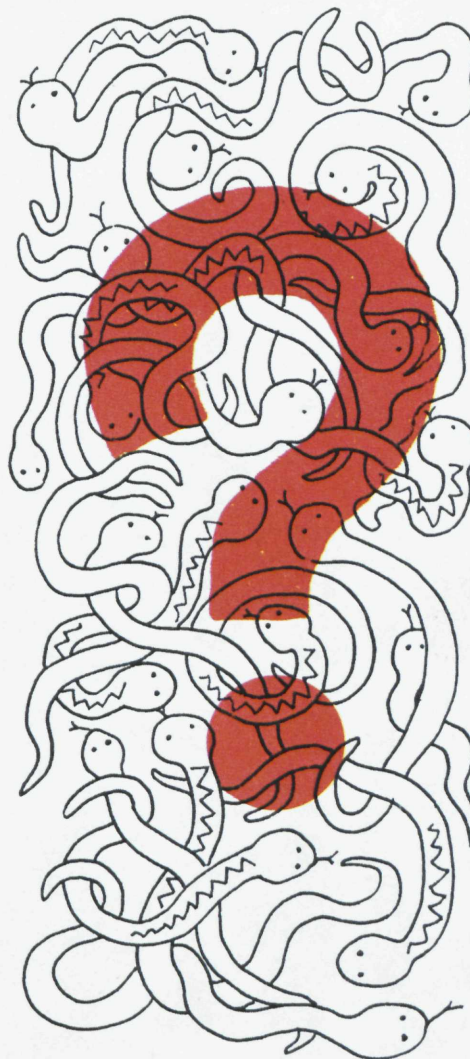
PIRRUS 2,000

1. Iga allpool olev värviline kujund näeks kokkuvoldituna välja nagu üks ülalolevaist. Milline? Märki vastavad kujundid allolevalle kujundeile ja värvi valmisvolditute küljed õiget värvi.

2. Värvi ülalolev pilt selles järjekorras nagu värvid ülalt alla on antud. Mis on pildil?

3. Mitu nastikut ja mitu rästikut elab rabas? Kumb on sakiga, kumb ilma? Mitmel on keel väljas?

Joonistanud HELI VEIGEL

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
REET
REA

